

A New Source For Sivas Culture Studies: Turkish Folks That I Compiled From The Hafik Region

İlayda Kayapınar^{1,a,*}

¹Institute of Social Sciences, Sivas Cumhuriyet University, Sivas, Türkiye

*Corresponding author

Book Review

History

Received: 05/10/2023

Accepted: 25/10/2023

ABSTRACT

The work titled "Folk Songs I Compiled from Hafik Region" prepared by Kaya Güven (2023), a name devoted to culture, is a compilation work for Turkish folklore and especially Turkish folk music studies. While the name of the work is on the front cover of the work and the name of the author is placed just below it, a visual photograph of Lake Hafik, the widely known natural beauty of the region, is placed in the middle.

Keywords: Sivas, folklore, Hafik

Sivas Kültürü Çalışmaları İçin Yeni Bir Kaynak: Hafik Yöresi'nden Derlediğim Türküler

Öz

Kültüre gönül vermiş bir isim olan Kaya Güven (2023) tarafından hazırlanmış "Hafik Yöresi'nden Derlediğim Türküler" adlı çalışma Türk halkbilimi ve özellikle de Türk halk müziği çalışmaları için derleme niteliğinde bir eserdir. Eserin ön kapağında çalışmanın ismi, hemen altında ise yazarın adı yer alırken orta kısma yörenin yaygın olarak bilinen doğal güzelliği Hafik Gölü'ne ait bir görsel fotoğraf yerleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sivas, folklor, Hafik

Süreç

Geliş: 05/10/2023

Kabul: 25/10/2023

Copyright

This work is licensed under
Creative Commons Attribution 4.0
International License

^a ilayda.kayapinar@hotmail.com

^{ID} <https://orcid.org/0000-0003-6342-6674>

How to Cite: Kayapınar, İ, (2023) A New Source For Sivas Culture Studies: Turkish Folks That I Compiled From The Hafik Region, *CUJOSS*, 47(2): 301-303.

Kültüre gönül vermiş bir isim olan Kaya Güven (2023) tarafından hazırlanmış “Hafik Yöresi’nden Derlediğim Türküler” adlı çalışma Türk halkbilimi ve özellikle de Türk halk müziği çalışmaları için derleme niteliğinde bir eserdir. Eserin ön kapağında çalışmanın ismi, hemen altında ise yazarın adı yer alırken orta kısma yörenin yaygın olarak bilinen doğal güzelliği Hafik Gölü’ne ait bir görsel fotoğraf yerleştirilmiştir. Fotoğrafın hemen altında eserde sadece türkülerin sözlerine değil notalarına da yer verildiğini anlatmak istercesine sol anahtarı ve nota figürleri görseli göze çarpmaktadır. Kitabın arka kapağında ise yazara ait küçük bir fotoğraf ile birlikte yazarın özgeçmişine yer verilmektedir. Arka kapakta dikkat çeken bir görsel daha mevcuttur. Ayaklı bir mikrofona dayanmış sazın yer aldığı bu görsel, kültürel belleklerde yaptığı çağrışımı hatırlatmak istercesine kitabın içeriğine dair bir bilgi verilmesi amacıyla buraya yerleştirilmiş olsa gerektir. Eser toplamda 462 sayfa hacindedir. İncelediğimiz baskı, kitabın 2023 yılında yayımlanmış birinci basımıdır. Kitabın iç kapaktan sonraki ilk sayfasında Bedri Rahmi Eyüboğlu’nun “Türküler Dolusu” (iii-iv) başlıklı şiirine yer verilmektedir. Akabinde Ahmet Özdemir’in kaleminden çıkan “Kaya Güven’e Gönülden Teşekkür” (v-vi) ve Nesrin Bayram’ın kaleme aldığı “Sunuş” (vii- viii) başlıklı esere dair tanıtım yazıları yer almaktadır. Söz konusu yazılardan anlaşıldığı kadarıyla Güven, çalışmasını memleketine karşı beslediği ahde vefa duygusu ile 1960’lı yıllardan itibaren yaptığı derlemeler ve uzun çalışmalar neticesinde ortaya çıkarmıştır. Bu yazıların sonrasında yazara ait “Önsöz” (ix-x) bölümü gelmektedir. Burada yazar, eserin içeriği, meydana getirilme gerekçesi ve süreci hakkında bilgiler vermektedir. Bu bölüm, ithaf ve teşekkür kısmı ile sona ermektedir. Arkasından gelen “İçindekiler” (xi-xviii) bölümünden sonra çalışmaya giriş yapılmaktadır.

Kitapta asıl konuya giriş, doğrudan derlenen türküler ile başlamamakta, öncelikle genelden özele doğru Hafik Yöresi ile ilgili bilgiler verilmektedir. Verilen her bilgi için ayrı ayrı müstakim başlıklar/bölümler açılmakta ve ilgili bölümlerde paylaşılan bilgilerin zaman zaman alt başlıklar altında biraz daha ayrıntılandırıldığı görülmektedir. Bu kısım, Hafik yöresinin tarihî, coğrafi ve sosyokültürel özellikleri hakkındaki genel bilgiler ile bölgeyi tanıtır mahiyettedir. Kısaca kitap, bünyesinde yalnızca türkü derlemelerini değil; Hafik ile ilgili bazı genel bilgileri de içermektedir. Bu bağlamda karşımıza çıkan ilk başlık yörenin “Tarihi ve Coğrafi Özellikleri” (1-2) ismini taşır. Daha sonra “Arkeolojik Alanlar” (3-9) başlığını taşıyan bölüm gelmektedir. “Hafik’te Yaşamış ve Yaşayan Sülaleler” (11) isimli bölümden sonra yöre kültürüyle ilgili bilgilerin verildiği kısımlara geçilir. Söz konusu kısımlarda yörede kullanılan “Yerel Kelimeler” (13-24), “Deyim ve Atasözü” (25-30), “Bilmeceler” (31-34), “Yemin ve Dua Sözleri” (35- 37), “Maniler” (39-43), “Gelenek ve Görenekler” (45), “Evlenme” (47-52) adetleri ve “Doğum Gelenekleri” (53-64) gibi kültürel unsurlara dair bilgilerin paylaşıldığı görülmektedir. Yörenin halk müziği ve halk dansları kültürü ile ilgili bilgilere Uğur Kaya’ya ait “Birlikte Yaşama, Sevme ve Hoşgörünün Göstergesi Muhabbet

Meclisleri” (65-67) başlıklı yazı ve “Türk Halk Oyunları Perspektifinde Hafik Odağının Yeri” (69-88) adlı bölümle geçiş yapılmaktadır. “Türk Halk Oyunları Perspektifinde Hafik Odağının Yeri” bölümünde yer alan “Halk Oyunları” (69-71) başlıklı yazı Ahmet Özdemir’e aittir. Bu bölümde yörede oynanan halk dansları özellikle de halaylar hakkında her biri için alfabetik sırayla ayrı başlıklar açılmakta ve söz konusu başlık altında halayın kaç kişiyle ve nasıl oynandığı anlatılırken, biliniyorsa dansın hikâyesinden de bahsedilmektedir.

“Notasız Türkü Derlemelerim” (89-135) adını taşıyan bölüm ile birlikte esere ismini de veren Hafik yöresinden araştırmacı tarafından derlenen türkülere geçilmektedir. Bu kısımda da diğer kısımlarda olduğu gibi bilgiler, alfabetik sırayla oluşturulan ayrı başlıklar altında verilmektedir. Başlıklar, türkülerin isimlerinden oluşmaktadır. Her başlıktan önce ilgili türkünün yöresi, kaynak kişisi ve derleyen ismi yer almaktadır. Akabinde türkünün ilk dizesi ya bütün olarak ya da bir bölümü alınarak türküye isim yapılarak başlık olarak kullanılmaktadır. Söz konusu başlığın altında da türkünün sözleri yer almaktadır. Bu bölümde sadece türkü sözleri yer alırken; “Hikâyesi Olan Türkü Derlemelerim” (137-154) başlığını taşıyan kısımda türkülerin bilinen hikâyesi ile birlikte sözleri de paylaşılmaktadır. “Notasız Türkü Derlemelerim” başlıklı bölümde 47; “Hikâyesi Olan Türkü Derlemelerim” başlıklı bölümde ise üç türküye yer verilir. Sözü edilen kısmın akabinde notaya alınan türkülere geçilmektedir. Buraya kadar olan kısımda verilen türkülerin notaları eserde paylaşılmamaktadır.

“Notaya Alınan Türkü Derlemelerim” (155-426) başlığını taşıyan bölümün altında “Türkü” adıyla önce türkü kavramı hakkında genel bir değerlendirme yapılmakta sonra ise alfabetik sırayla türkü isimleri gelmektedir. Burada da yine önce türkünün yöresi, kaynak kişisi, derleyeni ve notaya alanı belirtilmekte sonra, notaları ve sözleriyle birlikte türkülere yer verilmektedir. 172 sayıda türkünün ve notalarının yer aldığı bu bölümün sonunda Uğur Kaya’nın kaleme aldığı anlaşılan “Hafik Türküleri Üzerine” (427-431) başlıklı yazı paylaşılmaktadır. Kaya, burada derlenen türkülerin bazı özelliklerinden ve kendi tespitlerinden bahsetmektedir. Eserde bu bölümle birlikte derleme bilgileri sona ermektedir.

Eser, “Temenniler” (431-441), “Teşekkür” (443-444) bölümlerinin peşi sıra gelen “Kaynakça” (445-446) kısımlarından sonra yazarın kendi arşivinden alındığı düşünülen çeşitli “Fotoğraflar” (447-462) ile sona ermektedir.

Genel itibarıyla derleme niteliği taşıyan ve halkbilimi uzmanlarının inceleme çalışmaları için faydalı olacağı düşünülen eserde birtakım eksiklikler de göze çarpmaktadır. Bu eksikliklerden biri, eser içinde bazı bölümlerin sonunda yer alan isimlerin ne ifade ettiğine dair açıklama yapılmamasıdır. Zira söz konusu isim ile bölümdeki bilgileri veren kişinin mi yoksa bu bölümün yazarının mı kastedildiği belirsizdir. İlgili kısımlara düşülebilecek dipnot ile bu belirsizliğin ortadan kaldırılması mümkün olacaktır. “Notasız Türkü

Derlemelerim” ve “Hikâyesi olan Türkü Derlemelerim” başlığını taşıyan kısımlardaki türkülerin notalarına neden yer verilmediğine dair araştırmacı tarafından herhangi bir açıklama yapılmamasından bir diğer eksiklik olarak söz etmek mümkündür.

Genelde Türk halkbilimi ve özelde Türk halk müziği alanında çalışanlar için faydalanabilecekleri derleme mahiyetinde bilgilerin yer aldığı eser, kültüre gönül vermiş bir derlemecinin kaleminden alana kazandırılmış bir çalışmadır. Söz konusu nitelikteki çalışmalar, alanının uzmanları tarafından incelenip analiz edilmeye hazır derlenmiş malzeme bulundurmaları cihetiyle de ayrı bir değer taşımaktadır.

Kaynaklar

Güven, K. (2023). *Hafik Yöresi'nden Derlediğim Türküler*. İstanbul: Gen Matbaacılık.